

Utdrag ur Kommunstyrelsens sammanträdesprotokoll 2025-03-24**§ 54****Svar på remiss från Justitiedepartementet av betänkandet Effektivare verktyg för att bekämpa brott av unga lagöverträdare (SOU 2024:93) (KS/2025:31)****Kommunstyrelsens beslut**

1. Kommunstyrelsen antar yttrandet över betänkandet Effektivare verktyg för att bekämpa brott av unga lagöverträdare
2. Yttrandet skickas till Justitiedepartementet
3. Paragrafen justeras omedelbart

Särskilt yttrande

Oskar Weinmar (M), Samuel Stephan (SD) och Kristina Klempt (KD) lämnar ett särskilt yttrande till protokollet. Yttrandet finns sist i den här paragrafen.

Beskrivning av ärendet

Betänkandet *Effektivare verktyg för att bekämpa brott av unga lagöverträdare* syftar till att överväga en rad åtgärder för att stärka de brottsbekämpande myndigheternas möjligheter att förhindra, utreda och lagföra brott som begås av unga personer. Betänkandet ger en rad förslag gällande tvångsmedel mot barn och har även analyserat barns behov av att få juridiskt biträde i större utsträckning än i dag. Andra delar av betänkandet är mer generella och rör inte enbart barn.

Betänkandet har skickats ut på remiss till flera olika instanser. Upplands Väsby är inte en av instanserna som måste lämna ett svar, men har ändå valt att kommentera de delar av betänkandet som berör oss som kommun och påverkar barns integritet och rättssäkerhet. Övriga förslag i betänkandet har kommunledningskontoret inte kommenterat. Förslagen i betänkandet berör till största del de brottsbekämpande myndigheterna.

Kommunstyrelsen

Ärendet har även behandlats i socialnämnden som antagit ett yttrande den 19 februari 2025 § 7 som kommunledningskontorets yttrande bygger vidare på.

Bakgrund – utredningen

Den 29 juni 2023 beslutade regeringen att tillkalla en särskild utredare med uppdraget att överväga en rad åtgärder i syfte att stärka de brottsbekämpande myndigheternas möjligheter att förhindra, utreda och lagföra brott som begås av unga personer. Uppdraget har till största delen bestått i att analysera behovet av att utöka möjligheterna att använda tvångsmedel mot barn. En annan del av uppdraget som gäller barn har varit att analysera deras behov av att få juridiskt biträde i större utsträckning än i dag. De delar av uppdraget som varit generella, dvs. som inte enbart rört barn, har varit att överväga om tillstånd till vissa hemliga tvångsmedel ska kunna knytas till en person, att analysera behovet av att kunna hålla kvar en grupp av personer under en förundersökning och behovet av att använda tvångsmedel inför eventuell resning. I uppdraget har ingått att lämna nödvändiga författningsförslag.

I bakgrunden till betänkandet framgår att studier pekar på att brottsligheten i allmänhet bland barn i åldern 15–17 år minskar. Detsamma gäller brottsligheten i allmänhet bland barn under 15 år, som är svår att få en tydlig bild av. När det gäller allvarliga brott talar däremot statistik från Åklagarmyndigheten och Kriminalvården och underlag från Polismyndigheten och socialnämnderna för att de ökar, både bland barn i åldern 15–17 år och bland barn under 15 år. Det gäller framför allt sådana brott som ofta begås med koppling till kriminella nätverk. Att allt fler barn begår allvarliga brott, mestadels med koppling till kriminella nätverk, stöds också av Brås rapport 2023:13, uppgifter från Bris och lägesbilderna från Polismyndigheten, Säkerhetspolisen och Tullverket. Det framgår emellertid att gruppen barn som begår allvarliga brott till antalet är liten.

Ekonomiska konsekvenser

Det föreligger inga ekonomiska konsekvenser av att anta yttrandet.

Barnrättsperspektivet

Kommunstyrelsen

Förslagen påverkar framför allt barn i åldern 12–15 år som misstänks för allvarliga brott. Även andra barn som t.ex. riskerar att hamna i kriminalitet eller barn som är syskon, vänner och bekanta till brottsmisstänkta barn påverkas av förslagen. Vissa förslag stärker barns rättigheter eller minskar incitamenten att dra in barn i kriminalitet. Andra förslag innebär ökad risk för intrång i barns personliga integritet.

Förslag till beslut

1. Kommunstyrelsen antar yttrandet över betänkandet Effektivare verktyg för att bekämpa brott av unga lagöverträdare
2. Yttrandet skickas till Justitiedepartementet
3. Paragrafen justeras omedelbart

Ordförandens förslag till beslut

Enligt kontorets förslag.

Särskilt yttrande

Oskar Weinmar (M), Samuel Stephan (SD) och Kristina Klempt (KD) lämnar följande särskilda yttrande till protokollet:

Sedan ärendet hanterades i socialnämnden har ordvalen mildrats. Ändå upplevs en viss återhållsamhet i det skriftliga yttranden till de bägge förslag som texten anser bör beaktas.

Vi vill poängtera att regeringen och partierna i Tidösamarbetet genomför en strängt nödvändig kursomläggning i rättspolitik och i det förebyggande arbetet. Att möjliggöra samtliga verktyg och åtgärder som föreslås i remissen är därför angeläget att kommunicera, utan inskränkningar.

Kommunstyrelsen

Beslutet skickas till:

Justitiedepartementet

Social- och omsorgsnämnden

Enheten för social hållbarhet och säkerhet KKK

Beslutsunderlag

Betänkande av Utredningen om tvångsmedel mot underåriga: Effektivare verktyg för att bekämpa brott av unga lagöverträdare (SOU 2024:93)

Socialnämndens beslut 2025-02-19 SN/2025:24

Yttrande

Strateg

Caroline Ankarström

caroline.ankarstrom@upplandsvasby.se

Datum:

2025-02-03

Diarienummer:

KS/2025:31

Yttrande över betänkandet Effektivare verktyg för att bekämpa brott av unga lagöverträdare (SOU 2024:93)

Kommunledningskontorets yttrande

Kommunledningskontoret ställer sig all väsentligt bakom betänkandet och utredningens övervägande och förslag utifrån den bakgrund som betänkandet lyfter fram, kopplat till att statistik visar att just allvarliga brott ökar bland barn i åldern 15-17 år inklusive barn under 12 år och fler verktyg behövs för att förebygga och förhindra denna utveckling.

Kommunledningskontoret ställer sig bakom nedan två förslag i betänkandet som bedöms beröra oss som kommun.

Utökade möjligheter att hålla kvar brottsmisstänkta barn - Kommunledningskontoret är positiv till förslaget om polisens möjlighet att hålla kvar brottsmisstänkta barn, i syfte att skyndsamt överlämna dem till föräldrar, annan vårdnadshavare, socialtjänsten eller någon annan lämplig vuxen person förlängs. Förslaget är att förlänga tiden från dagens tre timmar till sex timmar. En sådan förlängning bedöms positiv utifrån att det kan förbättra möjligheten för kommunens socialtjänst att bedöma barnets situation och hitta en lämplig lösning.

Utredningens förslag om juridiskt biträde för barn - Kommunledningskontoret är positiv till förslaget att utvidga barns rätt till juridiskt biträde vid utredningar som inleds på begäran av socialnämnden och utredningar enligt 31§ tredje stycket LUL genom att kravet på synnerliga skäl byts ut mot särskilda skäl. Detta innebär att barn får rätt till juridiskt biträde i fler fall än tidigare, vilket kommunledningskontoret ser som en positiv förändring.

Kommunledningskontoret vill även utöver ovan med utgångspunkt från barnkonventionen kopplat till barnens integritet och rättssäkerhet lyfta fram nedan perspektiv för beaktande vilka även socialnämnden lyfter fram i sitt yttrande.

Att beakta;

Förlängd tidsfrist för häktade barn- Det kan vara psykiskt påfrestande för ett barn att befinna sig i en häktesmiljö som inte är anpassade för unga. Behovet av psykosocialt stöd och andra resurser kan vara svåra att tillgodose under häktestiden. Det är utifrån detta viktigt att rättsprocessen för unga brottsmisstänkta går snabbt.

Utökade möjligheter att använda tvångsmedel som inte är hemliga - Husrannsakan och kroppsvisitation är mycket inträngande åtgärder som kan vara skadliga för barn, både fysiskt och psykiskt. En sådan åtgärd, utan tillräckliga skyddsmekanismer, kan få negativa effekter på barnets förtroende för myndigheter och övriga samhället. Detta bör tas i beaktande vid eventuella borttagning av särskilda skäl.

Övriga förslag i utredningen berör i första hand de brottsbekämpande myndigheterna. Kommunledningskontoret har inga synpunkter på övriga förslag.

Kommunledningskontoret

Caroline Ankarström

Strateg